

Język polski - wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – klasa 6

Prezentowane wymagania edukacyjne zostały opracowane na podstawie wymagań zintegrowanych z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *NOWE Słowa na start!* do klasy 6. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Treści nauczania	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE 1. Czytanie utworów literackich	- relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń - omawia elementy świata przedstawionego - wyjaśnia pojęcia: <i>akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narracja pierwszoosobowa i trzecioosobowa, narrator, epika, świat przedstawiony, powieść i jej odmiany</i> - wyjaśnia pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne	- określa tematykę fragmentu utworu - charakteryzuje bohaterów fragmentu - nazywa uczucia, których doświadcza bohater - określa funkcję rodzaju narracji - wykorzystuje najważniejsze konteksty - wskazuje wątek główny i wątki poboczne - charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych oraz drugoplanowych	- omawia problematykę fragmentu utworu - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst - określa doświadczenia bohaterów i porównuje je z własnymi - omawia funkcję specyficznego języka, którym posługuje się narrator - wymienia cechy odmiany powieści (np. przygodowej, detektywistycznej, obyczajowej, fantasy) - wskazuje elementy komizmu	- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach, zagadnieniach poruszonych w tekście - wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów	- podejmuje dyskusję na temat poruszony w utworze - wykorzystuje bogate konteksty
	- wypowiada się na temat Ignacego Krasickiego - wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, moral, epika, uosobienie</i> - relacjonuje treść bajek	- wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcję - wskazuje w utworach cechy gatunkowe - wymienia cechy bajki - podaje różnice pomiędzy bajką a baśnią	- wskazuje i omawia moral w bajkach - wskazuje wartości o których mowa w utworach	- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach - odnosi problematykę bajek do własnych doświadczeń	- omawia kontekst historyczny twórczości Ignacego Krasickiego - uczestniczy w dyskusji na temat problemu zaprezentowanego w bajce
	wyjaśnia pojęcia: Biblia, Księga Rodzaju, Eden, przypowieść	omawia pochodzenie wskazanych motywów biblijnych	wyjaśnia znaczenie oraz pochodzenie związków frazeologicznych pochodzących	odnajduje motywy biblijne w tekstach kultury	porównuje sposób ukazania stworzenia świata w Biblii i w

	- wymienia motywy biblijne obecne w kulturze - relacjonuje treść przypowieści	- wymienia związki frazeologiczne pochodzące z Biblii - wskazuje w tekście cechy gatunkowe	z Biblii - wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści - wskazuje wartości zaprezentowane w przypowieści		mitologii
	- relacjonuje treść mitu - wyjaśnia pojęcia: mit, mitologia, - wymienia najważniejsze postacie z mitologii	- podaje cechy mitu w podanym fragmencie - opisuje najważniejsze postacie z mitologii	wskazuje teksty kultury współczesnej, w której obecne są motywy mitologiczne	- omawia przyczyny wpływu mitologii na kulturę wieków późniejszych - porównuje początki ludzkości przedstawione w Biblii i w mitologii	- wypowiada się na temat najważniejszych bogów greckich - przedstawia wybrany tekst kultury zawierający odwołania do mitologii
I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE 1. Czytanie utworów literackich	- referuje treść wiersza - określa rodzaj literacki - wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego	- wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję - określa nastrój utworu	- określa problematykę utworu - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst - wyjaśnia znaczenia dosłowne i przenośne tekstu - wyjaśnia znaczenia dosłowne i przenośne tekstu	- wyraża własny sąd na temat wiersza - interpretuje utwór	- podejmuje dyskusję na temat problematyki utworu - przywołuje i interpretuje inne teksty o podobnej tematyce
LEKTURA OBOWIĄZKOWA John Ronald Reuel Tolkien, Hobbit, czyli tam i z powrotem	- relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń - omawia elementy świata przedstawionego - charakteryzuje narratora - wyjaśnia pojęcie powieść fantasy	- wskazuje wątek główny i wątki poboczne - rozdziela elementy realistyczne i fantastyczne w utworze - charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych - określa tematykę utworu - nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst	- określa problematykę utworu - wskazuje cechy powieści fantasy w utworze - nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie - wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach - określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	- omawia inny tekst kultury w konwencji fantasy - porównuje książkę z filmem Petera Jacksona
PRZYKŁADOWA LEKTURA Z LISTY LEKTUR UZUPEŁNIAJĄCYCH Rafał Kosik, Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych ludzi	- relacjonuje treść powieści, ustala kolejność zdarzeń - omawia elementy świata przedstawionego - charakteryzuje narratora - wyjaśnia pojęcie powieść fantastycznonaukowa (science-fiction)	- wskazuje wątek główny i wątki poboczne - rozdziela elementy realistyczne i fantastyczne w utworze - charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych - określa tematykę utworu	- określa problematykę utworu - nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie - określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach - wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	- wypowiada się na temat rozwoju techniki i jej wpływu na życie codzienne, wskazuje wady i zalety - podejmuje dyskusję na temat sztucznej inteligencji

		• nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst			• tworzy opowiadanie w konwencji science-fiction
I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE 2. Odbiór tekstów kultury	• opisuje obraz • nazywa barwy użyte przez malarza • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne	• omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie	• wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci, • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim obraz	• formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie • interpretuje funkcję barw	• bierze udział w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie • porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi podobną problematykę • interpretuje obraz w kontekście wiersza
	• relacjonuje treść artykułu	• określa temat i główną myśl tekstu • wskazuje we fragmencie cechy artykułu prasowego	• wskazuje cechy artykułu prasowego we fragmencie • określa główną myśl tekstu • omawia funkcję śródtytułów • odróżnić informacje o faktach od opinii • wskazuje i nazywa wartości opisane w artykule	• odróżnia informacje o faktach od opinii • wyraża własny sąd o temacie artykułu	
	• referuje treść komiksu • wyjaśnia pojęcie komiks • omawia świat przedstawiony	• określa temat utworu • charakteryzuje bohaterów komiksu	• określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie budzi w nim komiks • wskazuje wartości zaprezentowane w komiksie	• interpretuje zakończenie komiksu • charakteryzuje komiks jako tekst kultury, wskazuje charakterystyczne dla niego cechy	• uczestniczy w dyskusji na temat wpływu przemian cywilizacyjnych na życie człowieka
	• wymienia rodzaje muzeów	• opisuje specyfikę poszczególnych muzeów	• wymienia znane sobie muzea i przypisuje je do podanych kategorii	• opisuje wybrane muzeum	• przygotowuje prezentację o różnych rodzajach muzeów
	• wymienia profesje związane z muzyką	• opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu muzyki	• nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji	• omawia specyfikę muzyki jako dziedziny sztuki	
	• wymienia profesje związane z telewizją	• opisuje zadania osób zaangażowanych przy	• nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować	• omawia specyfikę telewizji jako medium	

		tworzeniu programów telewizyjnych	przedstawiciele poszczególnych profesji		
II KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE 1. Gramatyka języka polskiego	• rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy	• odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • wymienia kategorie gramatyczne poszczególnych części mowy	• rozpoznaje formę wskazanej części mowy	• stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście	
	• wyjaśnia pojęcia: czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane	• uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście	• tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych	• stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w odpowiednim kontekście	
	• wyjaśnia pojęcia: strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie, czasowniki nieprzechodnie	• wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną	• wskazuje czasowniki nieprzechodnie	• wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego	
	• wymienia rodzaje zaimków • podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków	• używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami	• tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki	• używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach	
	• wymienia nieodmienne części mowy	• wymienia cechy nieodmiennych części mowy • odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych	• tworzy przysłówki od podanych przymiotników • rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście	• używa przysłówków w tekście • posługuje się przyimkami i spójnikami w tekście	
	• wyjaśnia pojęcia: wykrzyknik i partykuła	• wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły • odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych	• wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki	• używa partykuł i wykrzykników w tekście	
	• wymienia części zdania	• charakteryzuje poszczególne części zdania	• wskazuje w podanych zdaniach poszczególne części	• przekształca zdania tak, aby zastosować inny rodzaj podmiotu	

	• przedstawia podział wypowiedzeń	• wskazuje typy wypowiedzeń w tekstach • przekształca równoważniki zdań w zdania	• łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone	• zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte	
	• wymienia związki wyrazowe (związek główny i związki poboczne)	• w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki główny i poboczne	• podaje przykłady związku głównego i związków pobocznych • wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu	• klasyfikuje związki wyrazowe	
	• definiuje zdanie złożone • wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie i zdań złożonych podrzędnie	• rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje zdania złożone podrzędnie	• nazywa rodzaje zdań złożonych		
	• wymienia cechy różnych typów zdań współrzędnych	• rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie	• tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie	• wykonuje wykresy zdań złożonych współrzędnie	
II KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE 2. Zróżnicowanie języka	• wyjaśnia pojęcia: wyrazy neutralne, wyrazy nacechowane emocjonalnie, zdrobnienia, zgrubienia • wymienia cechy języka potocznego	• wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej odmiany języka, a w jakich – nieoficjalnej	• wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisany	• posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji	
II KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE 3. Komunikacja językowa i kultura języka	• odróżnia głoski od liter • dzieli głoski na samogłoski i spółgłoski	• definiuje głoski, sylaby i litery	• odróżnia spółgłoski miękkie od twardych	• wskazuje słowa, w których litera i oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę	
	• wymienia cechy głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • wymienia cechy głosek ustnych i nosowych	• wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w podanych wyrazach • wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach	• odróżnia głoski dźwięczne od bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych	• wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe w tekście	
	• wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca • definiuje słowo intonacja	• identyfikuje akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim	• wskazuje akcent w podanych wyrazach	• czyta podany tekst, poprawnie akcentując wszystkie wyrazy	
	• wymienia elementy			• posługuje się różnymi	

	składające się na etykietę językową			odmianami języka stosownie do sytuacji	
II KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE 4. Ortografia i interpunkcja	• wymienia zasady pisowni ó i u, rz i ż oraz ch i h	• uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami	• podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię • poprawnie zapisuje podane słowa	• tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h	
	• relacjonuje zasady pisowni zakończeń -dztwo, -dzki oraz -ctwo, -cki	• wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów	• wskazuje właściwe formy wyrazów	• tworzy poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników	
	• relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły nie	• odnajduje w tekście błędne zapisy nie z różnymi częściami mowy	• uzasadnia pisownię nie z różnymi częściami mowy w podanych przykładach	• stosuje zasady poprawnej pisowni nie z różnymi częściami mowy we własnym tekście	
	• wymienia zasady pisowni wielką i małą literą	• zapisuje poprawnie podane wyrazy	• uzasadnia pisownię podanych słów	• tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą	
	• wymienia zasady pisowni ą, ę oraz om, on, em, en	• uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach	• wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów	• tworzy tekst z użyciem poprawnych form	
	• wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia	• uzupełnia podany tekst odpowiednią formą wyrazu obcego	• uzupełnia podany tekst właściwie zapisanymi słowami obcego pochodzenia	• stosuje oryginalną oraz spolszczoną wersję zapisu wyrazów obcych	
	• wyjaśnia pojęcie bezokolicznik	• wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników • wyjaśnia zasady pisowni końcówek bezokoliczników	• tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych	• używa trudnych form czasowników w dłuższym tekście	
	• relacjonuje zasady używania dwukropka	• wskazuje w tekście, gdzie należy postawić dwukropek	• uzasadnia użycie dwukropka w podanych przykładach	• stosuje dwukropek we własnych tekstach	
	• wymienia zasady stosowania interpunkcji w dialogach	• wskazuje miejsca, w których należy postawić myślnik	• rozpoznaje, jakich znaków brakuje w podanym tekście	• tworzy dialog, stosując zasady interpunkcyjne	
	• wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu	• w zdaniu wskazuje miejsca, w których powinien	• koryguje zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji	• tworzy teksty, poprawnie stosując przecinki	

	pojedynczym	być przecinek			
	• relacjonuje zasady używania nawiasu	• wyjaśnia, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy	• uzupełnia podany tekst o nawiasy	• redaguje tekst z użyciem nawiasów	
	• wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach	• wyjaśnia, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście	• uzupełnia podany tekst średnikami	• układa tekst z zastosowaniem średników	
III TWORZENIE WYPOWIEDZI 1. Elementy retoryki	• wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci	• odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru • przygotowuje materiały do napisania charakterystyki	• tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego	• tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego • stosuje zasady budowania akapitów	
	• wyjaśnia pojęcia: dyskusja, teza, hipoteza, argument, przykład • podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą, argumentem a przykładem	• formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu	• formułuje argumentację do podanej tezy	• rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji • aktywnie uczestniczyć w dyskusji	
	• wyjaśnia pojęcia: teza, argumenty	• formułuje tezę do podanych argumentów • wyjaśnia różnice pomiędzy argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi • wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady	• formułuje argumentację do podanej tezy • wskazuje w podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz argumenty emocjonalne	• tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz zaprzeczającą jej	
	• wylicza rodzaje perswazji • definiuje perswazję	• charakteryzuje poszczególne rodzaje perswazji	• przyporządkowuje sposób wyrażania oczekiwań do sytuacji oraz osoby	• formułuje różne sposoby wyrażania oczekiwań	

III TWORZENIE WYPOWIEDZI 2. Mówienie i pisanie	• wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych	• przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych	• redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych	• redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych • stosuje zasady budowania akapitów	
	• definiuje wypowiedź twórczą • wymienia elementy urozmaicające wypowiedź twórczą	• redaguje dialog urozmaicający akcję podanego tekstu	• wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające	• redaguje wypowiedź twórczą zawierającą elementy urozmaicające	
	• definiuje opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy	• proponuje alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni	• tworzy plan wydarzeń opowiadania twórczego	• tworzy opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy	
	• definiuje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	• proponuje alternatywne zakończenie wybranego mitu lub przypowieści	• redaguje plan wydarzeń opowiadania twórczego	• redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	
	• definiuje list oficjalny	• wymienia części, z których składa się list oficjalny • wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego	• przekształca podaną wiadomość w list oficjalny • koryguje podany przykład listu oficjalnego	• redaguje list oficjalny	
IV SAMOKSZTAŁCENIE	• odnajduje hasło w słowniku poprawnej polszczyzny	• wyszukuje w słowniku potrzebne informacje	• wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów	• przygotowuje wyjaśnienia, które pomagają zrozumieć przyczynę danej formy zapisu	
	• odnajduje żądane hasło w słowniku terminów literackich	• przy redagowaniu tekstów korzystać ze słownika terminów literackich		• krytycznie ocenia pozyskane informacje	

Dla uczniów posiadających opinię lub orzeczenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (w tym z dysleksją, dysgrafią, dysortografią, spectrum autyzmu czy niepełnosprawnościami), wymagania edukacyjne oraz formy i metody ich sprawdzania są dostosowywane do ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych. Dostosowanie to polega na modyfikacji warunków nauki i kryteriów oceniania (np. wydłużenie czasu pracy, zmiana formy sprawdzianu), przy jednoczesnym zachowaniu realizacji pełnej podstawy programowej.